

BIOGRAFICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV

VÝZVA K SPOLUPRÁCI

Spoločnosť slovenských archivárov (SSA) iniciovala v roku 2008 prípravu a vydanie Biografického slovníka slovenských archivárov. Ako vzor pre rodiace sa dielo slúžil *Biografický slovník archivářů Českých zemí*. Po viacerých predĺžených termínoch sa podarilo zozbierať biografie viac ako 500 archivárov, no od roku 2011 práce na slovníku nepokročili. Ako sme už avizovali na stránkach nášho časopisu *Fórum archivárov* (č. 2/2016, s. 6; č. 3/2016, s. 6), SSA sa rozhodla oživiť práce na biografickom slovníku. Mnohí z Vás, kolegovia archivári, resp. Vaši predchodcovia, už odvedli veľký kus práce na heslách o archivároch v jednotlivých archívoch. Ich kvalita však nie je rovnaká a po rokoch je potrebné mnohé heslá aktualizovať. Navyše reagujeme aj na výzvu Medzinárodnej rady archívov, ktorá spustila celosvetovú elektronickú databázu biografii archivárov (viac o téme pozri BEDNÁROVÁ, Marta – ŽAŽOVÁ, Henrieta. Kto je kto v archívoch celosvetovo (a na Slovensku). In *Fórum archivárov*, roč. XXIV, 2015, č. 2, s. 21-24.).

Na rozdiel od predchádzajúcich výziev je naším cieľom vytvorenie **elektronickej databázy biografii slovenských archivárov**. Túto bude možné aj v budúcnosti dopĺňať o nové zistené údaje do vytvorených hesiel a zároveň priebežne rozširovať o nové heslá archivárov. Našou ambíciou je v blízkej budúcnosti heslá o najvýznamnejších slovenských archivároch preložiť do anglického jazyka a doplniť do svetovej databázy archivárov na webovej stránke Medzinárodnej rady archívov. Predtým však po uzavretí elektronickej databázy k 31. decembru 2017 budú na jar 2018 dáta z nej exportované do textového editoru a upravené do printovej podoby, aby sme na XXII. archívnych dňoch v SR 2018 mohli prezentovať Biografický slovník slovenských archivárov v tlačenej podobe.

Naplnenie tohto odvážneho sna sa podarí len vďaka spolupráci s Vami – archivármi zo všetkých regiónov Slovenska a zo všetkých typov archívov. V marci 2017 prebehlo rokovanie s Mgr. Máriou Mrižovou, PhD. a ďalšími pracovníkmi odboru archívov a registratúr MV SR a bola dohodnutá súčinnosť archivárov zo štátnych archívov na tomto projekte. Postupne budú vyzvaní na spoluprácu aj pracovníci verejných špecializovaných archívov, mestských i cirkevných archívov či pedagógovia katedier archívniectva a pomocných vied historických.

Práca na biografickom slovníku slovenských archivárov je členená na tri etapy a na tri úrovne. Na prvej úrovni budú riešiteľmi autori hesiel, čiže samotní archivári – tvorcovia biografii slovenských archivárov zodpovední za obsah hesiel. Na druhej úrovni bude riešiteľom skupina redaktorov z radov archivárov, ktorí budú mať prístupové heslá do

elektronickej databázy a vyplňať elektronické formuláre podľa údajov od jednotlivých autorov biografíí. Do istej miery budú zároveň aj prvými editormi textov jednotlivých hesiel. Na tretej úrovni budú riešiteľmi editori, ktorí okrem kontroly jednotnej štruktúry obsahu hesiel, budú upravovať databázu do printovej podoby.

V prvej etape do 31. augusta 2017 je ako primárny krok nevyhnutné zaslať z každého archívu, odboru archívov a registratúr či katedier editorom aktualizovaný menný zoznam archivárov, ktorí vyhovujú kritériám a budú zaradení do biografického slovníka. Druhým a zároveň kľúčovým krokom bude revízia už dodaných biografíí, resp. vytvorenie nových hesiel, o čo prosíme všetkých archivárov. Toto je najdôležitejšia fáza, v ktorej sa uskutoční samotná tvorba hesiel slovníka slovenských archivárov podľa obsahu formulára. V prípade potreby budú biografie archivárov vypracované do roku 2011 na vyžiadanie poskytnuté tvorcom hesiel (e-mail: forum.archivarov@gmail.com). Kritériá na zaradenie do biografického slovníka tvoria prílohu č. 1 tejto výzvy. Vzor biografického hesla sa líši od minulých len nepatrne. Vysvetlivky k obsahu jednotlivých rubriík formuláru tvoria prílohu č. 2. Tak, ako bolo avizované vo výzvach v minulosti, aj v súčasnosti je našou snahou v slovníku publikovať i biografie archivárov pôsobiacich v mestských, župných či cirkevných archívoch v predchádzajúcich storočiach, nielen generácií odborne vzdelaných archivárov. Taktiež je naším cieľom doplniť do slovníka pedagógov pôsobiacich na katedrách archívnictva a pomocných vied historických, pracovníkov odboru archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR, knihárov, reštaurátorov a ďalších **odborných pracovníkov**, ktorí boli (resp. sú) zamestnancami archívov a svojou odbornou prácou sa podieľali a podieľajú, ak nie priamo na spracovaní archívnych fondov a zbierok, tak na ich ochrane, digitalizácii, príprave legislatívy a pod. – jednoducho sa svojou prácou pričínili o rozvoj slovenského archívnictva v teoretickej alebo praktickej rovine. Uvedomujeme si, že čím hlbšie pôjdeme do minulosti, tým budú formuláre biografíí archivárov menej kompletne. Napriek tomu už základné údaje o pôsobení a diele týchto archivárov budú tvoriť do budúcnosti pevný základ pre ďalší výskum v oblasti dejín archívnictva na Slovensku. V prílohe č. 3 je všeobecný vzor formulára a v prílohe č. 4 sú vzory hesiel o mestskom archivárovi pôsobiacom na prelome 19./20. storočia, o riadiacom pracovníkovi v štátnom archíve v druhej polovici 20. storočia a mladej archivárke zo súčasnej generácie archivárov s 8-ročnou praxou v štátnych archívoch.

V druhej etape do 31. decembra 2017 budú redaktori vyplňať formuláre v elektronickej databáze. Priebežne bude obsah formulárov kontrolovaný editormi a zjednocovaný podľa dohodnutých pravidiel. V prípade potreby vyzveme autorov hesiel doplniť alebo opraviť biografie. Touto cestou by sme chceli osloviť archivárov –

dobrovoľníkov, ktorí by sa radi stali redaktormi biografického slovníka – našimi pomocníkmi, aby sa nám prihlásili na e-mail forum.archivarov@gmail.com. Ich úlohou okrem kopírovania údajov z biografíí do elektronického formulára a úpravy podľa dohodnutých pravidiel by bola predovšetkým komunikácia s autormi hesiel z archívov vo svojom okolí. Redaktori sa stanú akýmisi medzičlánkami – prostredníkmi v komunikácii medzi celoslovenskými riešiteľmi, teda editormi a autormi hesiel, samotnými tvorcami slovníka slovenských archívárov.

V tretej etape do 31. marca 2018 editori pripravujú exportovanú elektronickú databázu do printovej podoby, vytvoria zoznam skratiek (časopisov, zborníkov, iniciálok autorov, názvov archívov a pod.) a vykonajú editorské práce.

Podobu elektronickej databázy biografíí slovenských archívárov podrobnejšie predstavíme na XXI. archívnych dňoch v SR v Martine 2017. Táto databáza bude po naplnení voľne prístupná na webovej stránke archivari.sk všetkým záujemcom o históriu, študentom, vedeckým pracovníkom knižníc a ďalších pamäťových inštitúcií, ale predovšetkým nám – archívárom. Vďaka tomu budú osobnosti z radov archívárov a ich dielo propagované odbornej i laickej verejnosti. Budeme radi, ak sa na XXI. archívnych dňoch v SR zapojíte do diskusie o slovníku. Čakáme na Vaše podnety a návrhy, i na dobrovoľníkov, ktorí sa stanú redaktormi a našimi najbližšími spolupracovníkmi.

Dovoľte našu výzvu a ideálnu predstavu o tvorbe biografického slovníka slovenských archívárov ukončiť slovami sv. Františka z Assisi: „*Začnite robiť to, čo je nutné, potom to, čo je možné, a odrazu zistíte, že dokážete nemožné.*“ Nepochybujeme, že spoločným úsilím dokážeme vytvoriť biografický slovník aj my – slovenskí archívári!

Henrieta Žažová

za editorov Biografického slovníka archívárov

Príloha č. 1

Kritériá na zaradenie do biografického slovníka slovenských archívárov

Príloha č. 2

Vysvetlivky k obsahu jednotlivých rubriík formuláru biografíí

Príloha č. 3

Vzor formulára v PDF formáte a vo worde na použitie pri tvorbe

Príloha č. 4

Vzory biografíí troch archívárov